

[Indenrigsministeren.]

til yderligere et antal personer, hvis ansøgninger endnu ikke er blevet færdigbehandlet i indenrigsministeriet, ligesom jeg i lighed med tidligere år senere i folketingsåret vil fremsætte forslag om meddelelse af dansk indfødsret til yderligere et antal personer.

Med disse ord skal jeg anbefale lovforslaget til det høje folketings velvillige og hurtige behandling.

Jeg skal endvidere tillade mig for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ophevelse af revisionsbestemmelser vedrørende lov om euforiserende stoffer og borgerlig straffelovs § 191.*

Da folketinget i foråret 1969 behandlede lovforslagene om ændring af loven om euforiserende stoffer og om indførelse af en skærpet strafferamme for grov narkotikakriminalitet i straffelovens § 191, blev det bestemt, at loven om euforiserende stoffer og straffelovens § 191 skulle optages til revision i folketingssamlingen 1970-71. Begrundelsen for revisionsbestemmelserne var et ønske om at give folketinget lejlighed til at tage stilling til forskellige spørgsmål vedrørende ungdommens stofmisbrug på baggrund af senere erfaringer om misbrugets udvikling og de iværksatte foranstaltninger. Særligt fremhævedes de erfaringer, der ville blive indhøstet med de ændrede straffebestemmelser; og spørgsmålet, om cannabis bør legaliseres.

Kontaktudvalget vedrørende ungdomsnarkomanien har iværksat forskellige undersøgelser af stofmisbrugets omfang og karakter. En undersøgelse af unge stofmisbrugere, der er anbragt på børne- og ungdomshjem, hospitaler og i fængsler, er offentliggjort i kontaktudvalgets Redegørelse II, der er omdelt til folketingets medlemmer.

En anden undersøgelse foretaget blandt skoleelever i april 1970 forventes afgivet i nær fremtid. Sammenlignet med en tilsvarende undersøgelse, foretaget i april 1968, viser de foreløbige resultater af undersøgelsen, at der er sket en fordobling i antallet af unge i skolerne, der har fået tilbudt eller selv har prøvet cannabis.

Endvidere synes antallet af unge, der bruger cannabis regelmæssigt, at være steget fra 1 pct. til 4 pct. Den del af de unge, der har prøvet andre stoffer end cannabis,

er steget fra 2 pct til 4 pct., medens der fortsat ikke synes at være elever i skolen, der bruger disse stoffer regelmæssigt.

Kontaktudvalgets Redegørelse II indeholder bl. a. redegørelser fra de enkelte ministerier for, hvilke foranstaltninger af forebyggende og behandlingsmæssig art der er iværksat, siden indenrigsministeren, justitsministeren, socialministeren, udenrigsministeren og undervisningsministeren i januar 1969 afgav en „Redegørelse for foranstaltninger mod ungdomsnarkomanien“. Desuden har udvalget i redegørelsen skitseret, hvorledes behandlingen af unge stofmisbrugere bør tilrettelægges og koordineres på de institutioner, der er inddraget i dette arbejde. Redegørelsen indeholder endelig forslag om de foranstaltninger i behandlingsplanen, der skønnes mest presserende.

Med udgangspunkt i redegørelsen har regeringen drøftet, hvilke forebyggende og behandlingsmæssige foranstaltninger der bør søges gennemført.

Under indenrigsministeriets område gennemføres den udvidelse af behandlingen på statshospitalerne, som er foreslået i kontaktudvalgets Redegørelse II. På et par statshospitaler oprettes særlige behandlingsafdelinger for unge stofmisbrugere. Derudover vil der ske en yderligere intensivering af statshospitalernes ambulatoriske arbejde i Ålborg, Århus, Viborg, Middelfart, Glostrup og Hillerød samt ved den psykiatriske afdeling i Hjørring. Ved forøgelse af personalet vil hospitalerne således blive sat i stand til at påtage sig efterbehandling af tidligere patienter og yde konsultativ bistand over for ungdomspensioner, ungdomshjem og institutioner, der deltager i det forebyggende og opsøgende arbejde, såsom ungdomsklubber, rådgivningsklinikker etc. Det er indenrigsministeriets opfattelse, at man ved gennemførelse af disse foranstaltninger vil kunne aflaste socialpædagogiske institutioner for de stofmisbrugere, der særligt trænger til psykiatrisk og somatisk behandling, og at man i højere grad vil kunne styrke behandlingskontinuiteten og samarbejdet med andre institutionskategorier. Sundhedsstyrelsen indfører særlige nummererede recepter til brug ved ordination af euforiserende stoffer for at begrænse anvendelsen af falske recepter. Den nuværende kontrol med forbruget af euforiserende stoffer vil endvidere

[Indenrigsministeren.]

blive skærpet ved edb-mæssig behandling af recepterne.

Kontaktudvalget vedrørende ungdomsnarkomanien fortsætter arbejdet med at koordinere og rådgive om den videre udbygning af behandlingen af unge stofmisbrugere. Samarbejdet med de lokale informationskomiteer vil blive udbygget, og udvalget vil undersøge, om informationskomiteerne eventuelt kan påtage sig nye opgaver. Endvidere vil udvalget foretage en gennemgang af forskellige almene og specielle forebyggende foranstaltninger med henblik på en vurdering af, hvilke der i særlig grad skønnes egnede til at modvirke stofmisbrug. Regeringen lægger vægt på, at kontaktudvalgets overvejelser om dette spørgsmål fremmes mest muligt.

I kontaktudvalgets Redegørelse II har udvalget foreslået oprettelse af et stor Københavnsk samarbejdsorgan med repræsentanter for forskellige kommunale og statslige myndigheder og institutioner i hovedstadsområdet. Indenrigsministeriet er enig i, at det er værdifuldt, om der oprettes et sådant samarbejdsorgan, der vil kunne udbygge samarbejdet og forbedre kommunikationen mellem de repræsenterede myndigheder og institutioner.

Som bekendt har der i de øvrige nordiske lande været en vis kritik af den måde, narkotikaproblemet er behandlet på i Danmark. For at rydde de misforståelser, der har været tale om, af vejen og for at udbygge det nordiske samarbejde på dette område har kontaktudvalget indbudt de koordinerende narkotikaudvalg i de andre nordiske lande til et møde i december 1970. I tilslutning hertil har justitsministeriet indbudt til et nordisk møde, hvor man specielt skal behandle problemets politimæssige og strafferetlige side.

Justitsministeriet vil hurtigst muligt gennemføre den udbygning med hensyn til kriminalforsorg i frihed (Dansk Forsorgsselskab) og fængselsvæsenets anstalter, der er foreslået i kontaktudvalgets Redegørelse II.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, mener man ikke, der er behov for ændring af selv sanktionsmønsteret over for narkotikakriminaliteten. Det skal i denne forbindelse nævnes, at selv om de blotte brugere af euforiserende stoffer —

herunder cannabis — efter det gældende system ikke bliver genstand for nogen strafferetlig sanktion, er også brugen i strid med loven. I overensstemmelse hermed påhviler det politiet, at gribe ind over for åbenlys brug af euforiserende stoffer — herunder cannabis. I en række tilfælde vil de pågældende blive bragt til afhøring. Afhøringen skal tjene dels til at finde frem til forhandlingerne, dels til at søge behandlingstrængende bragt i forbindelse med behandlende institutioner. Endvidere vil der i visse gentagelsestilfælde kunne pålægges en bøde. Imidlertid må det, som det også siges i bemærkningerne til lovforslaget, fortsat anses for mest hensigtsmæssigt, at de retshåndhavende myndigheder ikke på eget initiativ griber ind på områder, hvor der findes en ledelse, der selv har mulighed for at sikre, at samfundets regler overholdes.

Politiet vil fortsat koncentrere sig om at afsløre overtrædelser, som består i indførsel, fremstilling, forarbejdning og salg af euforiserende stoffer. For at fremme opklaringen af disse sager vil der blive gennemført følgende yderligere foranstaltninger:

Rigspolitichefen vil drage omsorg for, at rejseafdelingen i løbet af kort tid udbygges med nogle kriminalbetjente, der kan sættes ind over for narkotikakriminaliteten de steder i landet, hvor der opstår behov for en sådan assistance til det lokale politi. Endvidere vil man undersøge mulighederne for at skærpe grænsekontrollen, ligesom man vil søge frem til en ordning, hvorefter kriminalbetjente fra politikredse, hvori der er narkotikaproblemer, i en periode kan få lejlighed til at arbejde i Københavns politi for at drage nytte af de særlige erfaringer, man i København har på dette område.

I København vil man inden udgangen af dette år i afdeling A råde over den forudsatte mandskabsstyrke på 57 mand, der omtales i kontaktudvalgets Redegørelse II, s. 57-58.

Der er udbygget et nært samarbejde mellem Københavns politi og Københavns børne- og ungdomsværn, for så vidt angår personer under 18 år. Det er ønskeligt, at der som foreslået af kontaktudvalget skabes et samarbejdsorgan i det københavnske område mellem behandlingsinstitutioner, der også tager sig af personer over denne aldersgrænse, således at man kan drage nytte af

[Indenrigsministeren.]

det kendskab, politiet får til behandlings-trængende over 18 år, til at etablere en forbindelse til den mest hensigtsmæssige behandlingsinstitution. Justitsministeriet vil drage omsorg for, at politiet inddrages i dette arbejde, ligesom politiet i øvrigt vil blive inddraget i kontaktudvalgets forestående arbejde med præventionsspørgsmål.

Som nævnt er det regeringens opfattelse, at der må sættes stærkere ind på det præventive område. Derfor er det besluttet, at der skal ske en udbygning af de øljere, kulturministeriet iværksatte sidste sommer.

Ølejrene blev sat i gang som et led i det europæiske naturfredningsår, og der blev derfor i lejrene lagt vægt på at fremme de unges forståelse for naturværdier. Hertil bidrog de praktiske arbejdsopgaver, man havde forberedt. Det er den almindelige opfattelse, at der gennem disse lejre blev ydet en betydningsfuld præventiv indsats over for brugen af euforiserende stoffer. I alt deltog ca. 2.000 unge, og udgifterne forbundet dermed var fra det offentlige yderst begrænsede.

Det er derfor naturligt, at virksomheden udbygges, og i stedet for 4 lejre påtænkes etableret 6. Blandt lejrene vil Livø i Limfjorden komme til at spille en særlig rolle, idet der nu foreligger muligheder for, at man kan inddrage de bygninger, der hidtil har været anvendt af åndssvageforsorgen, til en udbygning af den præventive indsats gennem de arrangementer, der gennemføres for unge i den truede alder. Man vil fra kulturministeriets side arbejde sammen om disse problemer med socialministeriet og undervisningsministeriet.

Nationalmuseets skib „Fulton“ var sidste sommer på sejlads med grupper af unge. I nogle tilfælde drejer det sig om unge, der havde været stofforbrugere. Erfaringerne med „Fulton“ viser, at livet om bord på et skib rummer muligheder for at skabe et samfund, et alternativt miljø af beskyttende karakter. Derfor ønsker man at udbygge

muligheden for, at flere kan få tilbud om at komme ud at sejle.

Endelig har kulturministeriet planer om at bidrage til gennemførelsen af arrangementer, der rundt om i landet gennem aktive og engagerende opgaver kan fange de unges interesse, så der opbygges et værn imod trangen til narkotika.

For socialministeriets vedkommende vil forslagene i kontaktudvalgets Redegørelse II blive søgt gennemført med henblik på at imødekomme et behov for socialpædagogisk bistand til det klientel, der allerede er i kontakt med gennem forskellige sociale institutioner, eller om hvilket man ved, at der foreligger et akut behov for bistand, såfremt mulighederne herfor er til stede.

De akutte foranstaltninger omfatter bl. a. udbygning af ungdomshjemmet Kjetterupgaard med henblik på at tilvejebringe de bedst mulige forudsætninger for at motivere unge mandlige narkotikamisbrugere til at underkaste sig afvænnings- og beskæftigelsesforanstaltninger med meningsfulde aktiviteter.

Herudover lægges der afgørende vægt på også uden for København at opbygge dag- og døgncentre for at øge kontaktmulighederne med unge, der har behov for socialpædagogisk bistand på ambulant basis, alt i overensstemmelse med de behov, der er konstateret i forskellige lokalområder.

Med henblik på bistand til børn og unge, dels i den indledende behandlingsfase, dels i forbindelse med deres tilbagevenden til en mere ordnet tilværelse, vil der inden for det sociale område blive søgt etableret i alt 6 ungdomspensioner, der delvis også skal stå åbne for klienter der har modtaget en behandlingsmæssig bistand inden for andre områder.

Under hensyn til, at det må anses for børne- og ungdomsforsorgens opgave i videst muligt omfang at hindre, at unge hensættes i varetægtsarrest, og da det må anses for at være af afgørende betydning, at den socialpædagogiske bistand sættes ind på et så tidligt tidspunkt som muligt over for unge,

[Indenrigsministeren.]

hvor der som hovedregel vil blive tale om tiltalefrafald, vil der endvidere blive søgt etableret 2 observationsafdelinger. Børne- og ungdomsforsorgen vil herved komme til at råde over i alt ca. 35 pladser til unge, mod hvem der er indledt retsforfølgning, idet det skal understreges, at disse afdelinger også vil kunne finde anvendelse i forbindelse med almindelig kriminalitet.

Informationsvirksomheden under undervisningsministeriet ledes af ministeriets konsulent i narkotikasager. Konsulenten har iværksat et stort hovedkursus i København af en uges varighed samt 62 regionalkurser rundt om i amterne. Endvidere har konsulenten medvirket til afholdelse af et stort antal møder for skoler og forældrekrede.

Det står imidlertid klart, at det er blevet nødvendigt at organisere en bredere anlagt kursusvirksomhed over for befolkningen. Oplysningen af forældregenerationerne og den samlede voksenbefolkning er vigtig og kan måske mindske den store generationskløft, som vi er vidne til i disse spørgsmål. Især synes der at være stor forskel på arten og omfanget af den oplysning, som unge og ældre mener at de er i besiddelse af. Generationernes forskellige oplysningsgrundlag har uheldige virkninger og kan føre til en svækkelse af den gensidige forældre — barn-tillid, som er betydningsfuld i forebyggelsen af virkningerne af selv et mildt stofbrug, især hashbrug. I denne forbindelse bør det fremhæves, at en vigtig forudsætning for et effektivt forebyggende arbejde er, at der på et tidligt stadium af skolegangen skabes god kontakt mellem lærere og forældre.

Danmarks Radio har nedsat en arbejdsgruppe — i hvilken undervisningsministeriets konsulent deltager — som skal planlægge udsendelser og udarbejde grundbøger for fjernsynet og radioen. Efter planerne vil udsendelserne blive bragt som en samlet indsats i efteråret 1971 gennem skole-tv og kulturafdelingen.

Undervisningsministeriet vil sørge for, at der oprettes en fem-seks kurser af betydelig intensitet, hvor skolelæger, skolesundhedsplejersker, skolepsykologer, socialrådgivere, familievejledere, revalideringskonsulenter, visse lærere, visse ungdomsledere og evt. andre interesserede og egnede persongrupper intensivt oplyses om såvel stoffernes

medicinske som deres sociale skadevirkninger. Disse personer vil da sammen med de instruktører, der blev uddannet på det første hovedkursus, kunne benyttes til et arbejde, der bl. a. omfatter folkeoplysningen. Et kursus af denne art er under planlægning i Frederiksborg amt, hvor amtskomiteen i samarbejde med ministeriets konsulent ønsker at prøve køre et kursus på forsøgsbasis i foråret eller senvinteren 1971.

Medens man ved ansættelsen af undervisningsministeriets konsulent i 1969 berettiget måtte forvente, at ansættelsen af en heltidsmedarbejder inden for dette område kunne blive et effektivt led i den del af bekæmpelsen af ungdomsnarkomaniens udbredelse, der hører under undervisningsministeriets ressort, var det dengang ikke muligt at forudse, til hvilken størrelse dette arbejde kunne udvikle sig. Efterspørgslen efter oplysning og sagkyndig rådgivning har imidlertid antaget et sådant omfang, at det har vist sig nødvendigt at foretage en væsentlig udvidelse af konsulentvirksomheden.

Konsulenten har derfor i november 1970 foreslået oprettelse af femten konsulentstillinger, én i hvert amt samt én i Københavns og Frederiksberg kommuner, som vil kunne bistå både med oplysningsarbejde og med det efterhånden massive rådgivningsarbejde, som amtskommunale, kommunale og forskellige administrative myndigheder i høj grad efterlyser og udnytter. Samtidig vil disse konsulenter kunne bistå de lokale informationskomiteer med oplysningsmateriale og være behjælpelige ved udførelse af lokale undersøgelser. Endvidere vil de i høj grad kunne hjælpe selve undervisningsministeriets arbejde gennem indberetninger om, hvad der rent faktisk foregår i de forskellige amter, og i visse tilfælde ved stillingtagen til problemer, som opstår i de forskellige skolevæsen. En sådan konsulentvirksomhed vil bedst kunne foregå, hvis hver enkelt konsulent er heltidsansat, men da det muligvis kan være vanskeligt at finde femten egnede personer på én gang, vil opbygningen af konsulentvirksomheden nok skulle foregå gradvis, evt. med deltidsansatte.

Det foreliggende lovforslag går ud på at bevare den nugældende retstilstand på området uændret. Som følge heraf foreslås revisionsbestemmelserne ophævet.

I bemærkningerne til § 1 om loven om

[Indenrigsministeren.]

euforiserende stoffer er der nærmere redegjort for forskningen af cannabisproblematikken. Selv om cannabis ikke har helt de samme farlige egenskaber og virkninger, der karakteriserer opiatier, lsd og centralstimulerende stoffer, er der grund til at understrege, at læger og pædagoger ser med megen alvor på de skadevirkninger, som er konstateret i forbindelse med misbrug af stoffet. Navnlig synes indtagelse af cannabis at indebære særlige risici for de helt unge. Der foreligger dog endnu ikke forskningsresultater, der nærmere kan belyse omfanget af de vedvarende psykiske og eventuelle somatiske skadevirkninger.

Fortalerne for legalisering af cannabis har især henvist til de sociale og personligheds-mæssige skadevirkninger i forbindelse med kriminalisering af unge, der ikke accepterer forbudet. Sådanne skadevirkninger bør ikke underkendes, om end de i betydelig grad er formindsket gennem den danske sanktionspraksis. Omfanget af disse skadevirkninger er desuden — ligesom store dele af den øvrige forskning af cannabisproblematikken — ikke udformet i tilstrækkeligt omfang.

Forudsætningen for at foretage en afgørende ændring af retstilstanden må være, at forskningen kan udtale sig væsentlig mere sikkert om skadevirkningerne af cannabismisbrug og om de sociologiske problemer. Der foregår i disse år en betydelig international forskning af disse omfattende og komplicerede spørgsmål, og Danmark kan og bør yde sit bidrag til denne forskning. Man må imidlertid være forberedt på, at det ikke er sandsynligt, at der i overskuelig fremtid vil blive skabt et sådant nødvendigt videnskabeligt grundlag for en ændret politisk stillingtagen. Derimod er jeg overbevist om, at de allerede konstaterede skadevirkninger ved cannabismisbrug giver al god grund til at opretholde forbudet.

Hertil kommer, at hensynet til andre lande, herunder Danmarks forpligtelse efter FN's enkeltkonvention af 1961, helt udelukker, at der kan ske ensidig dansk legalisering.

Bemærkningerne til lovforslaget indeholder endvidere omtale af spørgsmålet om behovet for yderligere hjemmel for administrative tvangsindgreb. Spørgsmålet er omtalt mere udførligt i kontaktudvalgets redegørelse.

Det er indenrigsministeriets og justitsministeriets opfattelse, at behandlingen af de unge stofmisbrugere i videst mulig udstrækning bør søges gennemført på frivilligt grundlag, og at der derfor ikke er behov for udvidelse af hjemmelen for at anvende administrative tvangsregler.

Med hensyn til lovforslagets § 2 skal jeg henvise til de allerede nævnte foranstaltninger for justitsministeriets område og til bemærkningerne til lovbestemmelsen.

Med de her nævnte bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til det høje folketings velvillige behandling, idet jeg endnu en gang vil betone, at regeringen er indstillet på at foretage en fortsat intensivering af foranstaltningerne mod narkotikamisbruget, og at der ikke mindst bør lægges øget vægt på de foranstaltninger, der kan tjene til at forebygge mod narkotikamisbrug. Det er mit håb, at såvel de unge selv som deres forældre og skole, massemedierne og andre vil bidrage til, at der i stadig større omfang ydes en effektiv — og gerne utraditionel — forebyggende indsats.

Finansministeren (Poul Møller): Jeg skal tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om afgift af vin og frugtvin m. m.*

Den gældende beskatning af vin og frugtvin består dels af en afgift, der berigtiges i forbindelse med, at varerne banderoleres, dels af en produktionsafgift på dansk frugtvin, som berigtiges ved varernes udlevering fra frugtvinfabrikken, eller — hvis varerne er banderoleret af fabrikken inden udleveringen — ved varernes banderolering.

Efter lovforslaget sker der en sammenlægning af disse to afgifter, således at der i fremtiden vil gælde ensartede regler for berigtigelsen og indbetalingen af afgiften, hvad enten der er tale om dansk frugtvin eller om indført vin.

Efter lovforslaget sker der endvidere en teknisk omlægning af beskatningen, idet virksomhederne, der betaler afgiften til statskassen, får adgang til at vælge imellem, om de — som hidtil — vil berigtige afgiften i forbindelse med banderoleringen, eller om de vil berigtige afgiften i forbindelse med varernes udlevering fra virksomheden i banderoleret stand.

Fra vinbranchens side tillægger man det